

Ten geleide

Het is voor ons Anne van Dijk Rijstonderzoekscentrum Nickerie (ADRON) van het grootste belang, dat een vruchtbare wisselwerking tot stand komt tussen personen, bedrijven en instanties werkzaam in de rijstpraktijk aan de ene kant en de onderzoeksstaf van het Centrum aan de andere kant. Daarvoor is in elk geval nodig, dat men aan beide zijden goed op de hoogte is van elkaars werk en inzichten.

Het ligt dus op de weg van het ADRON regelmatig informatie omtrent zijn reilen en zeilen op schrift te stellen, en deze vervolgens in ruime kring te verspreiden. De uitgifte van de reeks "Rapporten van het Anne van Dijk Rijstonderzoekscentrum Nickerie", waarvan hierna het eerste nummer, is een aanzet daartoe.

Bestuur SNRI

Rapport nummer 1 van het
Anne van Dijk Rijstonderzoekscentrum Nickerie (ADRON)

INTRODUCTIE VAN DE
STICHTING NATIONAAL RIJSTONDERZOEKS INSTITUUT
IN DE RIJSTSECTOR

Nw. Nickerie, 4 en 5 maart 1994

INHOUD

	Pag.
1. INLEIDING	4
2. TOESPRAKEN TIJDENS DE INTRODUCTIEBLIJEENKOMST	
2.1. Toespraak van de heer M.D. Dinmohamed, wnd. Districtscommissaris van Nickerie	5
2.2. Toespraak van Dr.D. Hille Ris Lambers, leider van het consultancyteam toegevoegd aan de SNRI	7
2.3. Toespraak van Prof. J. Ruinard, voorzitter van het SNRI-Bestuur	10
2.4. Toespraak van de heer L. Salzman, hoofd van de EU-Delegatie	15
2.5. Toespraak van de heer J. Sisal, Minister van Landbouw, Veeteelt en Visserij	16
3. DISCUSSIES	
3.1. Deelnemers	21
3.2. Onderzoek met betrekking tot de paditeelt (inclusief de rasverbetering)	21
3.3. Onderzoek met betrekking tot de padidroging en -verwerking alsmede de afzet van rijst en rijst- produkten	22
3.4. Zanizaadvoorziening	23
3.5. Organisatorische en financiële aspecten van het SNRI-werk	25
3.6. Welke andere diensten verlangt de rijstsector van de SNRI?	26

1. INLEIDING

Begin 1994 was de interne ontwikkeling van de Stichting Nationaal Rijstonderzoeks Instituut (SNRI) zover gevorderd, dat Minister Johan Sisal van Landbouw, Veeteelt en Visserij de tijd gekomen achtte om de Stichting officieel in de rijstsector te introduceren.

Daartoe werd door hem op 4 maart 1994 in het gebouw van het Rijstonderzoekscentrum Nickerie aan de Europolderweg in het district Nickerie een bijeenkomst belegd. Bij die gelegenheid werd, na verwelkoming der genodigden door de waarnemend beheerder van het Centrum, de heer S. Dipoikromo, het woord gevoerd door achtereenvolgens de wnd. Districtscommissaris van Nickerie, de leider van het consultancyteam toegevoegd aan de SNRI, de voorzitter van het SNRI-Bestuur, het hoofd van de EU-Delegatie in Suriname, en de Minister van LVV.

De Minister besloot zijn toespraak met de vernoeming van het Centrum naar wijlen Dr. Ir. Anne van Dijk, één der grondleggers van de gemechaniseerde rijstcultuur in ons land.

De bijeenkomst werd gevolgd door rondleiding der genodigden in het laboratorium en langs de proefvelden.

In de avonden van 4 maart en de morgenuren van 5 maart 1994 werd in de Parochiezaal te Nw. Nickerie door SNRI-ers en andere belanghebbenden en geïntereseerden gediscussieerd over de taken en doelstellingen, het werk, de organisatie en de financiering van de Stichting.

2. TOESPRAKEN TIJDENS DE INTRODUCTIEBIJEEENKOMST

2.1. Toespraak van de heer M.A.Dinmohamed, wnd. Districtscommissaris van Nickerie

Als vertegenwoordiger van de regering is het mij een groot genoegen U, specifiek die van ver komen, een warm welkom te heten in ons rijstdistrict.

En als burgevader van dit district is het voor mij een waar genoegen voor de ruimte die mij wordt aangeboden om dit heuglijk feit, de introductie van dit onderzoeksstation, te mogen belichten en memoreren.

Sinds onze voorouders, contractanten uit Zuid-Oost Azië, de rijstcultuur in Suriname hadden geïntroduceerd op zeer bescheiden schaal, heeft de rijstverbouw in de loop der jaren een enorme vlucht genomen.

De introductie van mechanisatie, de opkomst van de SML, maar vooral door noeste arbeid en ondernemingslust zijn de rijstarealen van een paar honderd hectaren nu uitgegroeid tot 50.000 hectaren.

Mede door een continue research, voorafgegaan door de SML, de veredeling van de Indica longgrain rijstrassen heeft Suriname tot ver over de grenzen een grote faam als rijstproducerend land bezorgd. De Surinaamse rijst is gewild om haar kwaliteit.

Als we echter terugblikken de afgelopen 10 tot 15 seizoenen is een neerwaartse spiraal in de totale rijstkolom te bespeuren. Dit is te wijten aan de economische malaise waarin wij verkeren, het vertrek van topkaders, die structurele problemen hebben teweeggebracht, de stagnatie in het totaal onderzoek, de dure inputs en vaak genoeg het niet ter beschikking zijn van deze inputs, z.a. chemicaliën, kunstmest en reserve-onderdelen. Dit alles heeft bijgedragen aan de recessie waarin wij nu verkeren. De boeren produceren nu slechts om de kwantiteit en niet de kwaliteit, de moeilijke beschikbaarheid van goed zaaizaad, de dure grondbewerking en oogstactiviteiten door steeds maar hoger wordende brandstofprijzen, kortom de kostprijzen worden omhooggejaagd en hierdoor ontstaat er een ontwrichting van een juist balans dat er vroeger was.

Voeg daarbij het degenereren van de bestaande rijstrassen en het ontbreken van een agronomisch onderzoek ter bestrijding van de rode rijst, veel voorkomende ziekten en plagen en waterbeheer door verwaarloosde infrastructuur, vanwege geldgebrek van overheidswege.

De rijstteelt kan nooit en te nimmer voortbestaan door routine handelingen. Het onderzoek in al haar facetten is onmiskenbaar noodzakelijk.

Medio tachtig werd van overheidswege besloten om het totaal onderzoek in de rijst wederom op te starten. Met behulp van het E.O.F. (Europees Ontwikkelingsfonds) is gestalte gegeven aan het gestelde doel, n.l. het totaal onderzoek te reactiveren en te intensiveren.

Dit onderzoeksinstituut is niet te vroeg gekomen. Van hieruit moet het totale onderzoek worden gedirigeerd om de continuïteit kwalitatief als kwantitatief te garanderen. Voorlichting aan de producenten of boeren kan alleen worden gegeven als er positieve onderzoeksresultaten zijn.

Vandaag stemt het mij en vooral met mij alle producenten goed dat er nu aanvang wordt gemaakt. Mijn inziens kan het niet vroeg genoeg zijn.

Want vanaf het moment dat de eerste korrel in de grond wordt geplant en de eerste korrel wordt geconsumeerd of geëxporteerd is er een scala van activiteiten, die continu moeten worden gemonitord, middels een adequaat onderzoek over de hele kolom, zoals:

1. opzetten van een compleet nieuwe veredelingsprogramma om nieuwe, langkorrelige, resistente, kortere groeiperiode en hogere opbrengst leverende rijststrassen te produceren;
2. onderzoek naar de juiste teeltmethode voor goed zaaizaad;
3. onderzoek naar een goede grondbewerking;
4. de juiste bestrijding van de rode rijst;
5. regelmatig bodemkundige onderzoek, voor bemestingsadviezen;
6. regelmatig onderzoek naar de juiste methode om de irrigatie- en loosleidingen te onderhouden, los van de bestaande methode en overgaan naar de biologische methoden, die goedkoper zijn;
7. ecologisch onderzoek om een goed milieu te garanderen;
8. het introduceren van de I.P.M. (Integrated Pest Management) voor minder gebruik van chemicaliën;
9. verder onderzoek naar phytopathologische bestrijding van ziekten en plagen.

Dit programma kan alleen succes hebben als naast de overheid als animator en de E.E.G. als donor, alle partijen, die in deze kolom werkzaam zijn, worden betrokken om elke kennis en ervaring samen te bundelen tot één geheel.

Ik spreek de hoop uit dat dit centrum, die functie zal hebben om de praktijk daadwerkelijk te ondersteunen, zulks in het belang van de rijstsector en uiteindelijk in het belang van ons geliefd Suriname. Daar waar mogelijk is, beloof ik U mijn persoonlijke ondersteuning, hoe groot of klein die ook moge zijn, aangezien ik het geloof heb dat de aanzet van vandaag grote en positieve gevolgen zal hebben voor de naaste en verre toekomst.

Mag ik U ter besluit heer Minister, dames en mijne heren, iedereen dank zeggen voor de bijdrage, die zij tot nu toe hebben gegeven om dit te kunnen realiseren en voor de bijdrage die zij in de toekomst zullen geven om de rijstsector te helpen waarborgen c.q. garanderen. En U allen als Surinamer te feliciteren met deze mijlpaal.

Aan de aanwezige producentenorganisaties, overige landbouwers en verwerkers heb ik een groot verzoek:

Gezien de huidige economische recessie, die vooral de staats-huishouding treft, is het niet reëel om steeds maar te leunen op de overheid en steeds maar af te geven op dezelfde overheid. Uiteindelijk zullen de vruchten van Uw arbeid dan ook voor het grootste

deel in Uw eigen portemonnee belanden. Help mee met de wederopbouw van de rijstproductie, help mee met het opschonen van de infrastructuur, want de overheid is niet altijd bij machte dit te doen. Het is in Uw eigen belang dat alle kanalen voor- of achterlangs Uw perceel regelmatig worden opgeschoond.

2.2 Toespraak van Dr. D. Hille Ris Lambers, leider van het consultancyteam toegevoegd aan de SNRI

Inleiding

Bij de ingebruikneming van het rijstonderzoekscentrum van SNRI in de Europolder is het goed de historische context te belichten. Het rijstonderzoek in Suriname is niet van vandaag of gisteren, en het pionierswerk is al door anderen verricht. In het kort kunnen we de volgende concentraties van activiteiten onderscheiden, die elkaar in tijd overlappen.

Het Landbouwproefstation begon vóór de tweede wereldoorlog met zaaizaadverbetering en rassenonderzoek ter ondersteuning van de rijstverbouw, die toen voornamelijk op zelfvoorziening was gericht. De firma Ir. A.D. Van Dijk begon in 1933 in Nickerie met praktijkonderzoek in de mechanische rijstverbouw, inclusief de ontwikkeling van rijstrassen geschikt voor deze cultuur. Dit onderzoek breidde zich sterk uit in en na de oorlogsjaren, tot in de vijftiger jaren de nieuwe Stichting Machinale Landbouw, SML, als wetenschappelijk "startkapitaal" de vrije beschikking kreeg over alle veredelingsmaterialen van Van Dijk, en het onderzoek overnam. Uit die Van Dijk materialen ontwikkelde de SML, via zijn onderzoekarm het LON, al in 1953, samen met het Landbouwproefstation, de variëteit Dima, die later door zo'n 30-40 verdere uitgiften werd gevolgd. Op deze manier heeft de SML enorme bijdragen geleverd aan het succes van rijstverbouwers in heel Suriname en in het nabije buitenland. In de jaren 1950-80 is er een goede stimulus geleverd aan het toegepast wetenschappelijk onderzoek in rijst, door SML's goede verbanden met onderzoeksinstellingen in binnen- en buitenland. Er werden brede inventarisaties gemaakt van ziekten, plagen, bodemgesteldheid, etc. In 1975 begon een eerste aanzet om het toegepast rijstonderzoek op een bredere nationale basis te zetten. Het POR werd opgezet om de problemen van de klein-landbouwers wat meer te belichten. Inmiddels ging het sterke rijstonderzoeksnet met SML als het middelpunt, in personeelsbezetting en output achteruit. De realisatie dat rijstonderzoek een nationale basis behoeft heeft geleid tot de activiteit, waarvan U nu een mijlpaal bijwoont.

Noodzaak tot heractivering van het rijstonderzoek

Aan het eind van dit historisch overzicht kan men zich afvragen of niet al het onderzoek reeds is gedaan, zodat men zou kunnen volstaan met het nauwgezet lezen van alle documentatie die hier beschikbaar is, het opzulveren van de bestaande rijstrassen, en het

in ere herstellen van de teeltkundige maatregelen waar men al jaren mee bekend is, maar die moeilijk waren uit te voeren in een tijd van schaarste aan inputs.

Dit is inderdaad nodig, maar alleen al om de vroeger bestaande situatie, toen inputs vrijelijk beschikbaar waren, te herstellen is onderzoek nodig om opnieuw de optimum mestgiftten te calibreren, gebaseerd op wereldmarktprijzen. Nadat fosfaatbemesting jaren lang achterwege is gebleven door moeilijkheden met de import, zal er praktijkgericht onderzoek moeten komen om vast te stellen waar en hoeveel fosfaat bemest moet worden.

En intussen heeft de tijd niet stil gestaan: nieuwe verbeterde rijstrassen zijn ontwikkeld in de landen die Suriname omringen, en de rijstveredeling heeft als uitdaging om ook Suriname in deze ontwikkeling te laten delen.

Er zijn nieuwe ontwikkelingen in apparatuur om velden te egaliseren; er komen regelmatig nieuwe bestrijdingsmiddelen tegen ziekten, plagen en onkruiden op de markt. Het is te verwachten dat de rasverbetering met vroeger rijpende rijstrassen zal komen, waarvoor teeltmaatregelen zullen moeten worden aangepast.

Een deel van dit onderzoek, met name de rasverbetering, is tot op zekere hoogte minder afhankelijk van verbeteringen in en herstel van de infrastructuur zoals irrigatie en drainage. Maar een succesvolle toepassing van onderzoeksresultaten over bemesting en bestrijding van onkruid vooronderstelt een zekere macht over de irrigatie.

Doelgroepen en doeleinden in het rijstonderzoek

Bij een discussie over de te verwachten effecten van onderzoek kan men de volgende groepen in het oog houden:

- de verbouwers willen meer netto inkomen uit de rijstverbouw;
- de verwerkers willen een regelmatige toevoer van kwaliteitsrijst;
- exporteurs kijken uit naar hoge exportkwaliteit, tegen lage prijzen;
- de consumenten zoeken laag geprijsde rijst met een goede smaak;
- de regering is uit op het welzijn van de bevolking, en verwelkomt harde valuta uit de export van rijst.

Deze belangen in de resultaten van het rijstonderzoek lijken onderling zeer wel verenigbaar. Ter verwezenlijking hiervan zal het rijstonderzoek in drie hoofdgebieden moeten opereren:

Verbetering van de rijstrassen

- * hogere opbrengsten;
- * kortere groeiduur;
- * handhaven van consumptiekwaliteit;
- * verbetering van de uitlevering in de pelmolen;
- * handhaven of verbeteren van de resistentie tegen ziekten en plagen.

Verbetering van de teeltmaatregelen

- * een verbeterde kalender van activiteiten;
- * effect van egaliseren;
- * verbetering van de uitlevering in de pelmolen;
- * veilig en doeltreffend gebruik van bestrijdingsmiddelen;
- * verbeterd bodemvruchtbaarheidsbeheer.

Verbetering van de kwaliteit van zaaizaad

- * productie van 2-3 ton pre-basic seed (élitezaad) in het onderzoekscentrum;
- * bevordering van productie van 100-150 ton origineelzaad in een aparte activiteit;
- * begeleiding van de commerciële productie van 1e nabouw zaaizaad, voldoende voor zonodig 30.000 ha rijstareaal.

Te verwachten effecten van het onderzoek

Het is hachelijk om voorspellingen te doen over het effect van onderzoeksprogramma's. Maar daaraan valt toch moeilijk te ontkomen wanneer men substantiële investeringen in het onderzoek wil rechtvaardigen.

Het onderzoek en andere interventies streven ernaar in een tijdsduur van ongeveer 7 jaren te komen tot rijstrassen met tussen de 0,5 en 1 ton hogere opbrengst of met een 10 dagen kortere groeidiur, onder handhaving van de vereiste exportkwaliteit. Binnen die 7 jaar zal gestreefd worden naar realisatie van verbeterde kunstmestvoorschriften en een optimale inpassing van de rijstgewassen in de twee seizoenen, terwijl bestaande veredelingsmaterialen tot tussentijdse uitgiften van nieuwe rassen binnen ongeveer 3 jaar zouden kunnen leiden.

Verbeteringen zullen tot uitdrukking komen in een verhoging van de winst per hectare rijstareaal. Dit kan door hogere opbrengst in tons/ha, door hogere prijzen van een kwalitatief beter product, in dollars per ton, en hopelijk door beiden.

Men kan berekenen dat door een eventuele verhoging van de exportabele opbrengst (cargo) van 4 tot 5 ton per hectare de verhoging van de winst die toevallt aan de sector \$21 per ton bedraagt, aangenomen een 60% uitlevering van hele korrels.

Een verhoging van de uitlevering van hele korrels met 10% levert per ton cargo een extra voordeel van \$17 op. Aangenomen dat 100.000 ton per jaar geëxporteerd wordt, dan kan men deze bedragen dus met 100.000 vermenigvuldigen.

Wat natuurlijk resteert is om deze berekende voordelen ook te realiseren. Dit moet gebeuren door een integratie van veredeling, instanthouding van zaaizaad, en onderzoek naar optimale teeltmaatregelen.

Wat de ruimte voor veredeling betreft is er enige ruimte om te

speculeren, door te kijken naar landen die met Suriname vergelijkbaar zijn. Een vergelijking met de ontwikkeling van de opbrengst per hectare in Colombia leert dat Suriname in 1961-70 met 3,17 ton padi per hectare 0,9 ton voor lag op Colombia. In 1981-90 is Suriname met gemiddeld 3,9 ton/ha 0,5 ton achter op dit land.

Uit regionale opbrengstproeven, waarin ook Surinaamse rijstrassen waren opgenomen, blijkt een veel gebruikt Colombiaans rijstras als CICA 8, even afgezien van de kwaliteit, 0,9 ton/ha meer op te brengen dan het Surinaamse standaardras Eloni in proeven waar ze beide voorkomen. Nieuwe experimentele rijstrassen in ontwikkeling in de buurlanden gaven nog eens zo een voordeel boven CICA 8. Het is dus niet irreal om naar 0,5-1 ton opbrengstenverhoging te streven voor rijstrassen in Suriname.

Aan deze voordelen mag men toevoegen de verwachte effecten van verbetering in bemestingsdosering, verkorting van de groeiduur met daardoor een verhoging van de gewasdictheid, etc.

Het is moeilijk hierbij de interventiemogelijkheden, veredeling, onderzoek naar teeltmaatregelen, en zaaizaadactiviteiten, gescheiden te zien: een nieuw rijstras kan zijn potentieel niet waarmaken zonder dat de optimale bemestingscondities ervoor zijn uitgewerkt. Evenmin kan het potentieel van een nieuw ras worden gerealiseerd als genetisch zuiver zaaizaad niet tijdig en algemeen beschikbaar wordt gemaakt.

2.3. Toespraak van Prof. J. Ruinard, voorzitter van het SNRI-Bestuur

Was de Stichting Nationaal Rijstonderzoeks Instituut een schip, dan zouden we de bijeenkomst van vandaag mogen zien als de tewaterlating. De ruwbouw is klaar, het vaartuig is zeewaardig, maar de afwerking moet nog plaatsvinden.

Het bestek voor die ruwbouw kreeg geleidelijk vorm in de jaren 80. De snelle groei van de padiproduktie en de rijstexport in de voorafgaande periode noopte toen tot consolidatie en bezinning. Twee onvolkomenheden kwamen sterk naar voren, te weten het achterblijven van het onderzoek, zowel met betrekking tot de teelt van het gewas als op het stuk van de verwerking en de afzet, en de nogal gebrekkige zaaizaadvoorziening. De architecten van SNRI droegen er daarom zorg voor, dat die beide elementen de kern werden van de taakomschrijving welke de nieuwe Stichting meekreeg.

In ronde woorden gezegd luidde de opdracht aan haar:

1e Zorg ervoor dat voor de gehele produktieketen, d.w.z. vanaf terreinontginning t/m afzet, al dat onderzoek wordt gedaan wat nodig is om te waarborgen dat de rijstsector een rendabele bedrijfstak blijft die de concurrentie met buitenlandse produkten aan kan.

- 2e Tref de maatregelen die noodzakelijk zijn om de padiverbouwers te allen tijde te verzekeren van de beschikbaarheid van kwalitatief uitstekend zaaizaad.
- 3e Doe voorts al datgene voor de rijstsector wat redelijkerwijs op Uw weg ligt.

De architecten over wie ik zonet sprak, en die hun bases hadden in zowel het bedrijfsleven als de overheidssfeer, twijfelden er niet aan dat een bedrijfstak met een jaarlijkse produktie ter waarde van meer dan 50 miljoen dollar in staat zou zijn de financiële consequenties van die opdracht zelf te dragen. Zij maakten evenwel een voorbehoud waar het ging om de financiering der noodzakelijke investeringen. Dit was voor de Overheid aanleiding om uit de hulpallocatie der Europese Gemeenschappen aan Suriname een aanzienlijk bedrag te reserveren voor het opzetten van moderne onderzoeks- en zaadvermeerderingsfaciliteiten. De EEG verklaarde zich in beginsel accoord, op voorwaarde dat een haalbaarheidsstudie uitgevoerd door buitenlandse deskundigen zou aantonen dat het om een gezond project ging.

Deze feasibility study vond plaats rond de jaarwisseling 1988/1989. De uitkomsten waren positief. De hoop dat nu direct met de effectuering der SNRI-taken zou kunnen worden begonnen ging echter niet in vervulling. Het tijdrovend overleg tussen Suriname en de EEG, de besluitvormingsprocedures in Brussel en het tijdelijk opzij zetten van de democratie in eigen land waren er de oorzaken van dat pas drie jaar later de draad weer kon worden opgepakt.

Een toen gehouden aanbesteding resulteerde in de aanwijzing van een consultancybureau, dat een tweeledige opdracht kreeg met een totale tijdsduur van 1½ jaar. In de eerste plaats dient het de SNRI bij te staan in het opstellen van de financiële en aanbestedingsdocumenten betrekking hebbend op de volgende fase van de EEG-steun, de fase waarin de faciliteiten waarover ik eerder sprak tot stand moeten komen. In de tweede plaats moet het een bijdrage leveren aan de heractivering van het veredelingswerk en het teeltkundig onderzoek. Van de periode van 1½ jaar is thans één jaar verstreken. De stukken benodigd voor de volgende fase naderen hun voltooiing. Ook is sinds midden vorig jaar op dit centrum, waar we nu zijn, weer onderzoek aan de gang, met het accent op de aanmaak van nieuwe rijstrassen en op problemen bij het verbouwen van het gewas. Er is dus een begin; de SNRI is operationeel, zij het op nog zeer bescheiden schaal en onder condities die nog verre van optimaal zijn.

Hoe verder?

Nu mij de gelegenheid daartoe geboden wordt, wil ik graag een indruk geven van de plannen en ideeën zoals die leven in SNRI-kringen en bij LVV:

- a. In afwachting van het beschikbaar komen van betere voorzieningen wordt op de huidige locatie voortgegaan met het lopend onderzoek.
Over 2½ à 3 jaar verhuist het onderzoek naar een plaats enkele

honderden meters hiervandaan, waar in de tussentijd met financiële steun van de Europese Gemeenschappen een klein, maar modern en goed uitgerust onderzoeksstation, zal worden opgezet.

b. Dit onderzoeksstation, het Rijstonderzoekscentrum Nickerie, zal voor elk van de wetenschapsgebieden waarop permanent research moet worden verricht een vaste onderzoeker hebben. Die gebieden zijn:

1. De veredeling van het gewas, waarbij te denken valt aan het toetsen van veelbelovende rassen uit het buitenland, zomede het kweken van nieuwe rassen welke voor de landbouwers, de verwerkers en/of de consumenten aantrekkelijker zijn dan de bestaande rassen.
2. Het complex bodem/water; de laatste jaren niet meer vooraan in de belangstelling nu in elke occupatie veel land braak blijft liggen, maar ongetwijfeld weer de aandacht opeisend zodra het beplante areaal dat van vroeger gaat benaderen.
3. De voorkoming resp. bestrijding van kalamiteiten veroorzaakt door ziekten, plagen en onkruiden. Een belangrijk terrein, niet alleen omdat die kalamiteiten grote schade aan het gewas kunnen toebrengen, maar misschien meer nog omdat er aanwijzingen zijn dat we met een andere aanpak gekenmerkt door het gebruik van veel minder pesticiden betere resultaten kunnen behalen dan we nu doen.
4. De eigenlijke teelt, waarbij ik doel op zaken als grondbewerking, zaaizaaddichtheid, machinegebruik, bemesting e.d., stuk voor stuk kwesties die van grote invloed zijn op de kostprijs van onze padi en dus grondig bekeken moeten worden indien wij ter versterking van onze concurrentiepositie die kostprijs willen verlagen.

Het station zal een goede bibliotheek hebben, in verbinding staan met rijstonderzoeksinstituten in het buitenland, en ruimte bieden aan onderzoekers die voor andere studies - b.v. op het terrein van de verwerking - tijdelijk bij het centrum worden geplaatst.

- c. Er zal een zaaizaadinspectiedienst in het leven worden geroepen, welke tot taak heeft erop toe te zien dat de koper van zaaizaad waar voor zijn geld krijgt en de belangen van de verkoper van het produkt worden beschermd. Het is de bedoeling deze dienst te vestigen in het gebouw waar nu het onderzoek zijn hoofdkwartier heeft, en dat daartoe moet worden verbouwd en uitgebreid en van speciaal instrumentarium moet worden voorzien. De EEG wordt gevraagd eraan mee te werken dat de daarmee gepaard gaande investeringen worden bekostigd uit hulpfondsen bestemd voor ons land.
- d. Padiverbouwers zullen in de toekomst hun zaaizaad net zoals nu kunnen betrekken van SML, SEL en andere landbouwbedrijven die voorzieningen hebben voor het opkweken daarvan. Toch is er een verschil. Die bedrijven zullen dan namelijk onder toezicht staan van de zojuist genoemde inspectiedienst. Slechts die inspectie-

dienst kan op het einde van de rit de zakken zaaizaad verzegelen en voorzien van een waarmerk, hetwelk de padiverbouwer de verzekering geeft dat hem een kwalitatief uitstekend produkt wordt geleverd. Het spreekt wel vanzelf dat de zaaizaadproducerende landbouwbedrijven moeten kunnen beschikken over uitgangsmateriaal dat aan de hoogste eisen voldoet. Dit - het z.g. origineelzaad - is nodig in zulke grote hoeveelheden, dat het onderzoekscentrum niet aan de behoefte kan voldoen. Daarom zal binnen de SNRI-organisatie speciaal voor dat doel een klein vermeerderingsbedrijf worden opgezet. Ook voor dat bedrijfje moeten investeringen worden gedaan, en ook daarvoor zal, evenals het geval is voor het onderzoeksstation en de inspectiedienst, worden aangeklopt bij de Europese Gemeenschappen.

- e. Sommigen zijn bij het horen van de term "onderzoeksstation" geneigd te denken aan een instelling die zich toelegt op wetenschappelijk werk dat leidt tot interessante publicaties in vaktijdschriften, maar weinig van doen heeft met de dagelijkse problemen van de agrariërs en industriëlen, welke het centrum geacht wordt op te lossen. Wij van SNRI zijn ons daarvan bewust. Het is een imago dat het Rijstonderzoekscentrum Nickerie bevestigt niet mag krijgen. Integendeel, in de programmering van zijn onderzoek dient het station zich volledig te laten leiden door de behoeften van de praktijk. Het moet een centrum zijn waar landbouwers en verwerkers zich thuis voelen, waar zij kunnen binnenstappen met een zieke plant, een hen onbekend onkruid, klachten over een pelmachine, of welk ander probleem dan ook, en antwoord krijgen op hun vragen. Om kort te gaan: in onze conceptie is het centrum een onderzoeksinstelling, ja, maar één die zeer sterk op de praktijk is gericht en daarnaast een grote plaats inruimt voor haar educatieve en voorlichtingstaken.
- f. Luisterend naar hetgeen ik zei over de praktijkgerichtheid van het centrum, ja van de SNRI-organisatie als geheel, kwam bij U wellicht de vraag op hoe wij inhoud denken te geven aan de noodzaak tot inspraak van alle geledingen van de rijstsector in het SNRI-gebeuren.
- Wij zijn doende een lichaam in het leven te roepen, dat zal adviseren over werkprogramma's en de budgetten van de verschillende werkkampen van de Stichting, en tevens zal controleren of die programma's op de juiste wijze zijn uitgevoerd en de beschikbare middelen doelmatig zijn besteed. In dat lichaam, waarvan de voorlopige naam SNRI-Adviesraad is, zullen alle bestaande organisaties in de rijstwereld een afgevaardigde kunnen hebben. Wij hebben daartoe een oproep doen uitgaan naar elke ons bekende organisatie om een lidkandidaat te stellen voor het lidmaatschap van de raad. Tot onze spijt is daarop tot dusver door slechts enkele organisaties gereageerd. Wij hopen dat het gebeuren van vandaag voor die welke nog niet van zich lieten horen aanleiding zal zijn spoedig een vertegenwoordiger aan te wijzen. Indien dat inderdaad het geval is, zal het advies- en controlelichaam op korte termijn van start

